

## Informatie notitie

|                                        |                                        |
|----------------------------------------|----------------------------------------|
| <b>Datum</b>                           | 12 november 2024                       |
| <b>Onderwerp</b>                       | Bezuinigingen nieuw kabinet            |
| <b>Organisatieonderdeel</b>            |                                        |
| <b>Auteurs</b>                         | A. Luijendijk-Tolsma en B. Roest       |
| <b>Afgestemd met verantwoordelijke</b> | J. van der Linden                      |
| <b>Ten behoeve van</b>                 | Algemeen Bestuur DG&J 19 december 2024 |

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Het dagelijks bestuur stelt u het volgende voor:

### Inleiding

Deze informatie notitie geeft de impact voor de DG&J aan van de (mogelijke) voorgenomen bezuinigingen door het nieuwe kabinet

### Publieke gezondheid

Vanuit het Rijk (specifiek: het ministerie VWS) ontvangen we als DG&J diverse middelen in het kader van Publieke Gezondheid. De voorgenomen bezuiniging op Publieke Gezondheid van uiteindelijk € 300 mln. per jaar landelijk raakt alle GGD-en en ook de DG&J significant. Hieronder wordt kort uiteengezet op welke onderdelen we worden geraakt en wat bij de huidige inzichten ongeveer de omvang zal zijn. Het gaat binnen die 300 miljoen om zowel tijdelijke als structurele middelen. Hoe de voorgenomen bezuiniging op Publieke Gezondheid door VWS exact vormgegeven gaat worden is nog niet in zijn geheel duidelijk, waardoor het deels inschattingen betreft.

#### *Pandemische paraatheid (SPUK-VGGD)*

Tijdens de COVID-pandemie is gebleken dat de GGD-en over onvoldoende capaciteit beschikten op het gebied van infectieziektebestrijding. Naar aanleiding hiervan ontvangen de GGD-en sinds 2023 aanvullende middelen via de specifieke uitkering Versterking GGD-en om pandemisch paraat te zijn. In 2025 en 2026 beschikken we als DG&J over identieke middelen als in 2024 (+/- € 1,2 mln.) en lopen we als GGD geen operationele en financiële risico's. Met ingang van 2027 komt dit naar alle waarschijnlijkheid drastisch anders te liggen. Als de middelen voor de SPUK-VGGD met hetzelfde percentage wordt gekort als de totale middelen voor Publieke Gezondheid (hetgeen op dit moment nog onduidelijk is), dan betekent dit dat we in 2027 nog ca. € 0,7 mln. zullen ontvangen, in 2028 nog ca. € 0,4 mln. en in 2029 helemaal geen middelen meer ontvangen. Zie onderstaande tabel. De GGD-en en de GGDGHOR spannen zich tezamen maximaal in om deze bezuiniging te voorkomen.

| 2025       | 2026       | 2027       | 2028       | 2029       |
|------------|------------|------------|------------|------------|
| € 1,2 mln. | € 1,2 mln. | € 0,7 mln. | € 0,4 mln. | € 0,0 mln. |

#### *COVID*

Ook in 2025 ontvangen we als GGD middelen voor het vaccineren tegen COVID-19. De middelen zoals opgenomen in de begroting van VWS voor 2025 voor de GGD-en in zijn geheel is € 70 mln. Dit betekent een forse afname van de middelen t.o.v. het jaar 2024 waar we als GGD-en landelijk 97 mln. toegekend hebben gekregen.

Dit terwijl VWS anderzijds weer de wens heeft om meer fijnmazig te gaan prikken, hetgeen hogere kosten met zich meebrengt. De DG&J zal hierdoor worden geraakt, hetgeen operationele en financiële risico's met zich meebrengt.

Hier komt bij dat VWS toewerkt naar een kostprijs per prik voor alle GGD-en. In vergelijking met de andere GGD-en zitten we boven het gemiddelde qua kostprijs per prik door enkele specifieke kenmerken (onder andere een groot oppervlakte voor het aantal inwoners, relatief veel 60+'ers en geen JGZ in eigen huis). In de risicoparagraaf van de 2<sup>e</sup> bestuursrapportage 2024 is het impactrisico inzake COVID-19 verhoogd naar € 400.000. Voor 2026 en verder is nog onduidelijk óf de GGD-en moeten gaan vaccineren tegen COVID-19. Vanuit VWS is de wens om toe te werken naar een vaccinatievoorziening voor volwassenen, waar het prikken tegen het COVID-19 virus onderdeel van moet gaan maken.

#### *CSG – SPUK ASG (Aanvullende Seksuele Gezondheid)*

Landelijk wordt vanaf 2026 10% bezuinigd op de specifieke uitkering Aanvullende Seksuele Gezondheid. Vanuit deze specifieke uitkering ontvangen we middelen in het kader van soa-zorg aan hoogrisicogroepen en seksualiteitshulpverlening aan jongeren onder de 25 jaar en de activiteiten in het kader van de PrEP-zorg.

GGD Rotterdam vraagt als coördinerende GGD bij het Rijk middelen aan voor de GGD Rotterdam, Hollands Midden en ons. Het is op dit moment nog onduidelijk met welk percentage de middelen voor onze GGD exact gaan afnemen. Indien we als GGD met hetzelfde percentage wordt gekort als dat geldt voor landelijk (10%), dan betekent dit ca. € 70.000 minder aan middelen in 2026 t.o.v. het jaar 2025.

#### *PGA (Publieke Gezondheid Asielzoekers)*

We ontvangen vanuit het COA via de GGDGHOR middelen in het kader van onze inzet voor asielzoekers. Dit betreft onder andere het uitvoeren van hygiëne inspecties, het geven van voorlichtingen op het gebied van infectieziektepreventie en gezondheidsvoorlichtingen. Het huidige kabinet is kritisch op de uitgaven rondom de asielopvang, hetgeen een financieel risico met zich meebrengt voor de GGD-en. In 2024 ontvangen we als DG&J ca. € 80.000.

#### **Oekraïne**

De huidige RTB-regeling (Richtlijn Tijdelijke Bescherming) waar de Oekraïense ontheemden onder vallen loopt t/m 4 maart 2026. Als DG&J krijgen wij de gemaakte meerkosten in het kader van onze inzet voor de Oekraïense ontheemden vergoed. In 2024 is hier ca. € 25.000 mee gemoeid.

#### **Integraal Zorgakkoord (IZA)**

In het Integraal Zorgakkoord (IZA) is de beoogde transformatie van zorg beschreven. Dit met als doel de zorg in Nederland voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. De VNG heeft namens de gemeenten het akkoord ondertekend, dit naast andere partijen in de zorg.

Voor de periode 2023-2026 ontvangt mandaatgemeente Dordrecht (voor zorgkantoorregio Waardenlanden, bestaande uit de Drechtsteden en Alblasserwaard- Vijfheerenlanden) hiervoor de middelen via een SPUK. Totaal gaat het om circa € 3,2 miljoen maximaal per jaar voor Waardenland. De gemeente Hoeksche Waard valt onder zorgkantoorregio Zuid-Hollandse Eilanden, en zodanig onder een andere mandaatgemeente. Omdat Hoeksche Waard onder GGD-regio ZHZ valt, en zodoende inhoudelijk met ons samenwerkt op publieke gezondheid, heeft mandaatgemeente Dordrecht afspraken gemaakt over samenwerking met gemeente Hoeksche Waard.

Voor Waardenland wordt een grote transformatieaanvraag voorbereid, met daaronder zowel sectorale plannen (van zorgsectoren) als domeinoverstijgende plannen. Gemeenten en de GGD participeren in vier van de zes domeinoverstijgende themagroepen: leefstijl en preventie, mentale gezondheid, langer thuis en mantelzorg. In de planvorming en de bijbehorende begroting is ook financiering ingebouwd voor het sociaal domein. Uitgangspunt is dat door middel van inzet op preventie in het sociaal domein instroom in het medisch domein wordt voorkomen en zodoende wordt bijgedragen aan betaalbare en toegankelijke zorg. Deze IZA middelen worden beheerd door het zorgkantoor, in onze regio VGZ.

Hoewel het de intentie is om IZA te verlengen naar 2027 en 2028 en tevens te verbreden, intensiveren en concretiseren, is niet duidelijk hoeveel financiële ruimte er voor gemeenten zal zijn. Wat hiermee samenhangt is dat gemeenten op diverse manier worden gekort (o.a. bezuiniging van 300 mln. op publieke gezondheid, aflopende GALA middelen, ravijnjaar) waardoor de VNG (die gemeenten en zodoende ook GGD'en vertegenwoordigt) heeft gedreigd om uit het IZA te stappen; met deze slechte financiële randvoorwaarden kan het sociaal domein haar rol niet vervullen. Besluitvorming over al dan geen voorzetting van deelname aan IZA vindt plaats op 29 november 2024.

Vanuit de gemeentelijke SPUK IZA heeft de DG&J voor 2024 totaal € 100.000 aan middelen ontvangen (€ 50.000 voor valpreventie, € 30.000 kind naar gezond gewicht, € 8.000 ketenaanpak overgewicht volwassenen en €11.000 voor kansrijke start). Voor 2025 loopt het offerte traject. Er zijn geen structurele afspraken gemaakt, de middelen die DG&J ontvangt is een aanvulling op de gemeentelijke bijdrage en wordt daarmee dan ook projectmatig ingezet. Omdat Hoeksche Waard onder GGD-regio ZHZ valt, en zodoende inhoudelijk met ons samenwerkt op publieke gezondheid, heeft mandaatgemeente Dordrecht afspraken gemaakt over samenwerking met gemeente Hoeksche Waard zodat Hoeksche Waard ook meedoet in de regionale ketenaanpakken.

### **Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)**

Gemeenten en GGD'en, zorgverzekeraars en VWS werken samen aan een gezond en actief leven voor iedereen. In het GALA-akkoord staat hoe in 2040 een gezonde generatie opgroeit in een gezonde leefomgeving met een sterk sociaal netwerk.

De GALA middelen ontvangen de individuele gemeenten middels een SPUK waarbinnen inhoudelijke lijnen zijn vormgegeven. Voor de regio Zuid-Holland Zuid gaat het om circa € 8,8 miljoen. Deze SPUK is ontstaan door reeds bestaande financiële middelen te bundelen en is opgehoogd. In de miljoenennota is aangegeven dat vanaf 2026 de middelen voor de uitvoering van GALA zullen worden gehalveerd. Verder is aangegeven dat het kabinet met zorgpartijen een preventie strategie wil uitwerken en te komen met een investeringsmodel voor preventie. Zij wil ook met gemeenten afspraken maken over de inzet van effectief bewezen interventies zoals Kansrijke Start, valpreventie en bevorderen seksuele gezondheid. Dit betreft programma's waar wij reeds op actief zijn. Binnen de SPUK GALA zit voor de periode 2023-2025 een budget van circa € 68.000 per jaar voor het versterken van de kennis en adviesfunctie van de GGD. Gemeenten maken dit geld verplicht over naar de GGD. In 2024 is daarmee de GALA-monitoring opgezet. In 2025 wordt ingezet op versterking regionale kennisinfrastructuur (opdracht binnen GALA). Verder ontvangt de GGD geen GALA-middelen.

De voorgenomen halvering van middelen voor gemeenten vanuit het GALA kunnen een nadelige impact hebben op de bekostiging van door DG&J uit te voeren activiteiten.